

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності 075 "Маркетинг"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019**

УДК 005.935.2(07.034)

М54

Укладач В. І. Рожко

Затверджено на засіданні кафедри економіки і маркетингу.
Протокол № 15 від 27.03.2019 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс] :
М54 методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 075 "Маркетинг" другого (магістерського) рівня / уклад. В. І. Рожко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 35 с.

Подано практичні завдання та методичні рекомендації до їхнього виконання, спрямовані на оволодіння студентами поглибленими теоретичними знаннями та практичними навичками в галузі економіки підприємства.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

УДК 005.935.2(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

Вирішення різноманітних питань в управлінні передбачає використання системного підходу, а підготовка відповідних науково обґрунтованих пропозицій, порад чи рекомендацій – знань методики наукових досліджень.

Важливим етапом у цьому процесі є запровадження навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень" із новими завданнями, покликаними сформулювати у студентів певні вміння та навички, що відповідають сучасним вимогам до магістрів.

Предмет навчальної дисципліни – методологічні засади розроблення та використання методів наукових досліджень, а також теоретичні та методологічні основи організації науково-дослідної діяльності для студентів, що навчаються за спеціальністю 075 "Маркетинг".

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях із таких навчальних дисциплін: "Основи наукових досліджень" і "Філософія".

Ця навчальна дисципліна забезпечує виконання науково-дослідної роботи студентів, написання курсового проекту та дипломне проектування.

Метою проведення практичних занять є опрацювання лекційного матеріалу; розкриття сутності питань із кожної теми навчальної дисципліни; надання студентам практичних навичок і теоретичні знань із методології наукового дослідження, організації та структури наукового дослідження; визначення ефективності наукових досліджень; використання окремих методологічних підходів до всебічного аналізу наукових досліджень; використання результатів досліджень у практичній діяльності.

Практичну спрямованість навчання забезпечено використанням сучасних методів наукових досліджень у ході вирішення завдань управлінського характеру. Для індивідуалізації навчання на практичні заняття студентам видають диференційовані індивідуальні завдання (від рефератів до наукових робіт і статей).

Методика викладання передбачає використання сучасних підходів на основі модульного вивчення навчальних дисциплін, широке використання технічних засобів навчання, включаючи комп'ютерні.

Для відповіді на питання, що розглядають у лекційному матеріалі, наведено приклади завдань, запропоновано індивідуальне навчально-дослідне завдання, указано літературні джерела.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень" є:

надати студентам необхідні теоретичні основи, методичні рекомендації та практичні навички щодо інструментарію проведення наукових досліджень та організації науково-дослідних робіт;

озброїти студентів інструментарієм наукових методів, які можуть бути з користю застосовані у процесі дослідження складних економічних систем;

сформувати у студентів навички в ефективній роботі із джерелами інформації;

викласти студентам знання про структуру наукової діяльності, необхідних теоретичних основ, методичних підходів, прийомів, методів і практичних навичок в організації наукової діяльності;

формувати у студентів комплекс знань та вмінь, які допоможуть їм у майбутньому здійснювати наукову діяльність;

вивчати можливості й набувати практичних навичок у використанні комп'ютерної техніки та технологій для забезпечення наукової діяльності;

передати студентам комплекс знань та вмінь, які допоможуть їм у майбутньому здійснювати діяльність пошукового та творчого характеру у процесі виконання своїх професійних обов'язків.

Основними завданнями вивчення цієї навчальної дисципліни є формування у магістрів таких груп компетентностей із:

проведення всіх форм наукових досліджень;

використання сучасних методів наукового дослідження.

формування методологічного базису дослідження, відповідно до вимог і парадигм сучасної науки.

організації процесу наукової діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є методологічні засади розроблення та використання методів наукових досліджень, а також теоретичні та методологічні основи організації науково-дослідної діяльності для студентів, що навчаються за спеціальністю 075 "Маркетинг".

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають:

знати:

принципи організації наукової діяльності та наукових досліджень;
алгоритми формулювання теми, проблеми та мети наукового дослідження;

принципи системного мислення в науковій творчості;

основи методології емпіричних досліджень;

основи методології дослідження складних систем;

методи теоретичного дослідження;

методи математичного моделювання;

характеристики проектних форм наукових досліджень;

технологію роботи над дисертацією;

принципи організації наукової праці;

технологію презентації, захисту та впровадження результатів наукових досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень" студенти мають **уміти:**

ефективно організовувати науково-дослідну діяльність;

формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження;

виділяти об'єкт і предмет дослідження;

розробляти план виконання науково-дослідних робіт;

здійснювати аналіз складних систем;

проводити наукові дослідження із застосуванням емпіричних методів;

виконувати опрацювання емпіричних даних і будувати на їхній основі математичні моделі;

формулювати гіпотези, розроблювати класифікації, здобувати й обґрунтовувати наукові результати з використанням методів теоретичного дослідження;

ефективно використовувати наявні інформаційні ресурси;

виконувати оформлення, презентацію, захист та впровадження результатів науково-дослідної роботи.

У процесі викладання навчальної дисципліни основну увагу приділяють оволодінню студентами професійними компетентностями, наведеними в табл. 1.

**Професійні компетентності, яких набувають студенти
в результаті вивчення навчальної дисципліни**

Коди компетентностей	Назви компетентностей	Складові частини компетентностей
МНД* 1	Використання у процесі наукової діяльності наукового мислення	здатність опрацювати наукові поняття
		здатність планувати та виконувати основні операції технології наукового дослідження
		здатність ефективно використовувати методики опрацювання літературних джерел
		здатність використовувати системний підхід і методи системного аналізу в наукових дослідженнях
		здатність використовувати загальнонаукові методи у процесі досліджень
МНД 2	Обґрунтування наукових досліджень	здатність використовувати теоретичні методи досліджень в економіці у процесі вирішення наукових завдань
		здатність використовувати емпіричні методи дослідження у процесі вирішення наукових завдань
		здатність використовувати метод моделювання в наукових дослідженнях
		здатність оформити результати наукових досліджень у формі магістерської кваліфікаційної роботи та захистити її на засіданні спеціалізованої комісії

* Методологія наукових досліджень.

2. Опрацювання лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1

Методологічні основи наукового дослідження

Тема 1. Наука і наукове мислення. Предмет методології науки. Розвиток науки.

1.1. Поняття науки. Витоки наукового способу мислення.

1.2. Предмет методології науки. Взаємодія методології науки з іншими навчальними дисциплінами.

1.3. Класифікація наук.

1.4. Наука як система знань (факт, теорія, гіпотеза).

1.5. Етапи становлення науки. Цикли розвитку науки. Парадигма. Наукове мислення.

1.6. Особливості суспільства як об'єкта дослідження.

Література: основна [3; 11; 25]; додаткова: [31; 34].

Контрольні запитання

1. У чому полягає актуальність наукових досліджень у галузях економіки?
2. Охарактеризуйте закони науки як істинні знання.
3. Визначте відносне знання та його місце в дослідженнях.
4. Сформулюйте наукові ідеї у природничих науках.
5. Охарактеризуйте етапи пізнання об'єктивної дійсності.
6. У чому полягає базова дефініція інновації у книзі Й. Шумпетера "Теорія економічного розвитку" (1912)?

Практичне завдання 1

Сформулюйте за своєю темою:

1. Предмет, мету навчальної дисципліни.
2. Дефініцію інновації, науки.
3. Актуальність наукових досліджень.
4. Закони науки як істинні знання.
5. Відносне знання та його місце в дослідженнях.
6. Поняття наукового пізнання.
7. Обґрунтування дефініцій "знання" та "пізнання".

Наведіть приклади істинних знань (закони Ома, Бойля – Маріотта, вільного падіння тощо.)

Наведіть приклади абсолютних і відносних знань (знання про планети відносне, теорія польотів до них – абсолютне знання).

Практичне завдання 2

Сформулюйте:

1. Предмет, мету і завдання методології наукових досліджень.
2. Етапи наукових досліджень:
 - інформаційний пошук;
 - складання методики дослідження;
 - попереднє розроблення дослідження;
 - підготовка і проведення експериментальної частини дослідження;
 - опрацювання й аналіз даних експерименту;

оформлення результатів дослідження;
упровадження закінчених розробок.

Розгляньте сутність спостереження зовнішніх ознак явищ, абстрагування та узагальнення.

Наведіть приклади використання як у дослідженнях, так і на практиці наукових методів індукції та дедукції.

Тема 2. Поняття в науці та операції з ними

2.1. Поняття як основа наукового мислення. Істотні ознаки предметів. Взаємозв'язок понять і слів.

2.2. Зміст і обсяг поняття.

2.3. Родові та видові поняття

2.4. Операції з поняттями (визначення, узагальнення й обмеження, класифікація)

Література: основна [2; 3; 9; 22]; додаткова [31; 33].

Контрольні запитання

1. У чому полягають методологічні аспекти отримання статистичних даних у сучасних умовах?
2. Сформулюйте аксіоми, на яких ґрунтується наука.
3. У чому полягає абстрагування й узагальнення в економіці?
4. Визначте індукцію та дедукцію у природничих науках.
5. У чому полягає значення гіпотез у розвитку науки?

Практичне завдання

За допомогою наведеної інформації зробіть висновки про переваги й недоліки різних видів тестових завдань.

Види тестів:

1. Простий тест.

Чи може бути модель складніша за оригінал:

- а) так;
- б) ні?

2. Альтернативний тест.

Анотація – це...

- а) заключна частина наукової праці;
- б) критичне оцінювання наукової роботи;

- в) стисла інформація про зміст наукової праці;
- г) кваліфікаційна робота на певну тему.

3. Вибірковий (варіативний) тест.

До теоретичних методів дослідження належать:

- а) аналіз;
- б) порівняння;
- в) формалізація;
- г) системний підхід;
- д) історичний метод;
- е) експеримент;
- є) дедукція;
- ж) спостереження;
- з) ідеалізація.

4. Послідовний (порядковий) тест.

Поставте у правильній послідовності основні компоненти наукової статті:

- а) назва;
- б) висновки;
- в) література;
- г) основна частина;
- д) анотація.

5. Конструктивний тест (тест-доповнення).

Модель _____ описує лише входи та виходи системи, але не внутрішній устрій системи.

6. Розподільний тест.

Дайте характеристику методів дослідження.

1. Метод	2. Класифікаційна група	3. Визначення	4. Види пізнання
1.1. Аналіз	2.1. Емпіричні	3.1. Установлення подібності	4.1. Почуттєве
1.2. Порівняння	2.2. Теоретичні	3.2. Подання у знаковій формі	4.2. Раціональне
1.3. Формалізація	2.3. Теоретичні й емпіричні	3.3. Умовне розчленування	4.3. Раціональне

Відповідь також у формі матриці.

7. Кількісний тест.

У якій групі всі слова належать до теоретичних методів дослідження:

- а) аналіз, синтез, дедукція.
- б) формалізація, ідеалізація, теорія.
- в) спостереження, аналіз, індукція.
- г) експеримент, моделювання, абстрагування.

8. Узагальнювальний (збірний) тест.

Із перелічених далі методів (аналіз, синтез, дедукція; формалізація, ідеалізація, теорія; спостереження, аналіз, індукція; експеримент, моделювання, абстрагування) виберіть ті, що належать до:

- а) емпіричних методів дослідження;
- б) методів, що використовують як на емпіричному рівні, так і на теоретичному;
- в) теоретичних методів дослідження.

9. Проблемно-пошуковий тест.

Визначте об'єкт предмет та мету дослідження теми "Управління трудовим потенціалом в умовах кризи". Відповідь обґрунтуйте.

Тема 3. Технологія наукового дослідження. Формулювання теми, проблеми, мети наукового дослідження

3.1. Формулювання теми дослідження, проблема, мета й завдання дослідження.

3.2. Актуальність теми, практична значущість роботи, аналіз зацікавлених організацій та осіб.

3.3. Структурна модель предметної області.

3.4. Наукова новизна, достовірність, обґрунтування, корисність наукового результату.

3.5. Помилки дослідної роботи

Література: основна [27; 29]; додаткова [33; 35].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте основні методи проведення наукових досліджень в економіці.

2. У чому полягає практика та перевірка теоретичних висновків?

3. Сформулюйте дослідження діяльності великого підприємства за допомогою таких наукових методів, як системний підхід, системний аналіз.

4. Визначте етапи науково-технічних досліджень.
5. Коли можна використовувати ситуативний підхід в управлінні, чи буде це використання ефективнішим за системний підхід?
6. Дайте визначення та наведіть приклади синергії в управління персоналом.

Практичне завдання

Наведіть основні методи проведення наукових досліджень.

На прикладі багатовікового дослідження вільного падіння тіла сформууйте математичну модель.

Визначте сфери її застосування.

Дайте визначення термінам порівняння та вимірювання.

За яких наукових досліджень доцільно використовувати методи аналізу та синтезу.

Сформулюйте гіпотези, що підтвердили.

Проведіть дослідження на моделях. Види моделювання.

Обґрунтуйте доцільність використання системного підходу й системного аналізу у процесі дослідження складних об'єктів.

Тема 4. Методики опрацювання літературних джерел

4.1. Принципи вивчення літературних джерел у ході наукового дослідження.

4.2. Складання бібліографії на задану тематику.

4.3. Етапи роботи з науковою літературою. Види роботи з літературою (анотація, виписка, конспект, наукове реферування, науковий огляд).

4.4. Методи та принципи читання. Алгоритми сприяння розумінню наукових текстів.

4.5. Пошукові системи інтернету. Інформаційна система бібліотеки.

Література: основна [9; 17; 20; 27]; додаткова [32; 34; 35].

Контрольні запитання

1. У чому полягає практика та дипломне проектування?
2. Як оформлюють результати науково-дослідних розроблень?
3. Охарактеризуйте евристичні прийоми й методи активізації творчої праці.
4. Охарактеризуйте патенти та їхній зв'язок із законами природи, механіки тощо.

Практичне завдання

Розробіть методику дослідження.

Напишіть наукову статтю для оформлення результатів дослідження у формі наукової статті.

Використайте порядок публікації наукових статей у фахових виданнях.

Напишіть анотацію до статті, яку буде опубліковано у фаховому бюлетені.

Застосуйте наукову статтю під час написання магістерської роботи (дисертація) як кваліфікаційне дослідження.

Тема 5. Системний підхід у науці

5.1. Система. Класифікація систем. Характеристики функціонування систем.

5.2. Становлення системного методу досліджень. Системний метод і сучасний науковий світогляд.

5.3. Системний підхід: передумови появи, етапи реалізації, принципи системного підходу.

5.4. Аспекти системного підходу в науковому дослідженні.

5.5. Системний аналіз. Принципи системного мислення.

5.6. Методи й інструменти системного аналізу (матричні методи, морфологічний аналіз, дерево цілей та ін.)

Література: основна [17; 19; 29]; додаткова [32; 33; 35].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте законодавство у сфері науки.
2. Сформулюйте використання економіко-математичних методів дослідження економічних процесів.
3. У чому полягає впровадження науково-дослідних результатів в економіку?
4. Охарактеризуйте розрахунок ефективності науково-дослідних розробок.
5. Визначте обмеженість можливостей реалізації наукових результатів у виробництво.

Практичне завдання

Дослідіть матеріально-технічне та фінансове забезпечення наукової діяльності.

Оцініть ефективність наукових досліджень.
Визначте поняття ефекту та ефективності наукових досліджень.
Поясніть сутність економічних розрахунків результатів НДР.
Проаналізуйте комплексну наукову цільову програму, її структуру.
Розгляньте концепцію наукових досліджень та її основні завдання.

Змістовий модуль 2

Методи і організація наукового дослідження

Тема 6. Загальнонаукові методи досліджень

- 6.1. Загальні принципи наукового методу пізнання.
- 6.2. Аналіз і синтез. Види аналізу в науковому дослідженні.
- 6.3. Дедукція, індукція. Умовивід за аналогією.
- 6.4. Методи агрегування, ідеалізації, абстрагування, ранжування, формалізації. Методи встановлення причинних зв'язків.
- 6.5. Логічний метод, гіпотетичний метод, аксіоматичний метод, історичний метод.

Література: основна [7; 9; 17; 21]; додаткова [31; 32; 34; 35].

Контрольні запитання

1. Здійсніть огляд наукового потенціалу України, Харківської області.
2. Охарактеризуйте тенденції розвитку науки у приватному секторі економіки України.
3. Визначте проблеми науки у ЗВО України.
4. Сформулюйте галузеву та заводську науки, їхнє місце в розвитку підприємств.
5. Сформулюйте розвиток науково-технічної творчості в Україні (регіоні).

Практичне завдання

Дослідіть організацію наукової діяльності в Україні.
Проаналізуйте розвиток науки за кордоном.
Визначте фактори, за рахунок яких можна підвищити ефективність наукових досліджень в Україні та за кордоном.
Наведіть приклади дослідної перевірки теоретичних висновків на моделі або реальному об'єкті (цільові комплексні наукові програми стабілізації економіки, розвитку нетрадиційної енергетики, Україна – 2019).

Тема 7. Теоретичні методи досліджень в економіці

7.1. Методологія економічних досліджень. Економічні концепції та теорії.

7.2. Методи дослідження економічного життя.

7.3. Математичні методи в економічних дослідженнях.

7.4. Економічні факти й узагальнення.

7.5. Методи та принципи ухвалення рішень в економіці.

7.6. Гіпотетико-дедуктивний метод міркувань.

Література: основна [5; 9; 11; 25]; додаткова [31; 33; 35].

Контрольні запитання

1. Які нові методи вирішення наукових завдань ви знаєте?
2. Доведіть важливість використання обчислювальної техніки під час вирішення наукових завдань.
3. Які є сучасні носії інформації?
4. Яке значення носіїв інформації в науково-дослідному процесі?

Практичне завдання

Підготуйте короткі повідомлення про сучасні методи дослідження та переваги їхньої реалізації в умовах використання сучасної комп'ютерної техніки. Зробіть висновки про переваги й обмеження використання означених методів.

Приклад повідомлення

Кабінетне дослідження – це опрацювання вже наявної вторинної інформації ("дослідження за письмовим столом"). **Вторинна інформація** – це дані, зібрані раніше для цілей, відмінних від проблем, що вирішують у цей час.

Переваги вторинної інформації: невисока вартість робіт, оскільки не потрібне збирання нових даних; швидкість збирання матеріалу; наявність декількох джерел інформації; достовірність інформації від незалежних джерел; можливість попереднього аналізу проблеми.

Недоліки: не завжди підходить для цілей дослідження, що проводять, через загальний характер; інформація може бути застарілою; методологія, за якою зібрано дані, може не відповідати цілям дослідження.

Джерела, що використовують. ЗМІ, зокрема спеціалізовані, інтернет-ресурси (інформаційні портали, сайти компаній-конкурентів та ін.), галузеві довідники, дані Держкомстату України, результати маркетингових і соціологічних досліджень, що проводили раніше, внутрішня документація компанії тощо.

Можливості методики. Результати кабінетних досліджень дозволяють здійснити:

1. Аналіз потенціалу підприємства та конкурентів,.
2. Аналіз мікро- і макросередовища фірми, визначити основні перспективи розвитку ринку.
3. Оцінювання місткості ринку.
4. Визначення на початковому етапі напрямку подальших досліджень, запитань для експертного опитування.

Тема 8. Емпіричні методи дослідження

- 8.1. Спостереження як метод пізнання.
- 8.2. Експеримент як особлива форма наукового пізнання.
- 8.3. Елементи теорії вимірювань.
- 8.4. Методи експертного оцінювання.
- 8.5. Обчислювальний експеримент. Класифікація, типи та завдання експерименту.
- 8.6. Типові класи завдань в економічному аналізі, що вирішують на основі емпіричних даних.

Література: основна [10; 18; 20; 25]; додаткова [31; 35].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте процес пізнання людини.
2. У чому відмінність між пізнанням взагалі та науковим пізнанням?
3. Охарактеризуйте категорії "поняття", "судження", "умовивід".
4. Що таке "наукова ідея"?
5. Охарактеризуйте процес мислення людини.
6. Які найбільш загальні закони лежать в основі всіх логічних операцій, умовиводів і доказів?
7. Перелічіть основні відмінні риси побутового та наукового мислення.
8. Що становить творче мислення?
9. Визначте роль творчості в науковому пізнанні.
10. Поясніть роль інтуїції у творчості.

Практичне завдання

Розподіліться на групи, отримайте предмети дослідження та здійсніть процес їхнього пізнання, використовуючи як почуттєвий, так і раціональний види пізнання (у його логічній і локально-логічній формах). Сформууйте групу суддів (теж із-поміж студентів) для оцінювання креативності процесу мислення, творчого підходу та обґрунтованості висновків.

Тема 9. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях

9.1. Поняття моделі в науковому дослідженні.

9.2. Типи моделей. Особливості пізнавальних і прагматичних моделей.

9.3. Статичні та динамічні моделі.

9.4. Економіко-математична модель. Метод моделювання.

9.5. Установлення подібності між моделлю й оригіналом. Адекватність моделей. Істина та моделі. Динаміка моделей.

Література: основна [3; 6; 11; 25]; додаткова [32; 34; 35].

Контрольні запитання

1. Перелічіть сучасні методи вирішення наукових завдань у галузі створення новітніх інформаційних технологій науки.

2. Які ви знаєте методи статистичного аналізу?

3. Визначте основні принципи методу анкетування.

4. Охарактеризуйте процедуру методу експертного оцінювання.

5. Які переваги надає використання монографічного аналізу в управлінні персоналом?

6. Сформулюйте вихідні витоки, завдання і порядок здійснення методу кореляційно-регресійного аналізу.

7. Сформулюйте переваги й обмеження використання багатofакторних моделей в економіці.

8. Поясніть призначення та коротко охарактеризуйте метод Дельфі та метод Сааті.

Практичне завдання

На рисунку показано загальні етапи наукового дослідження.

За наведеною схемою студенти мають повідомити про хід і результати власних досліджень.

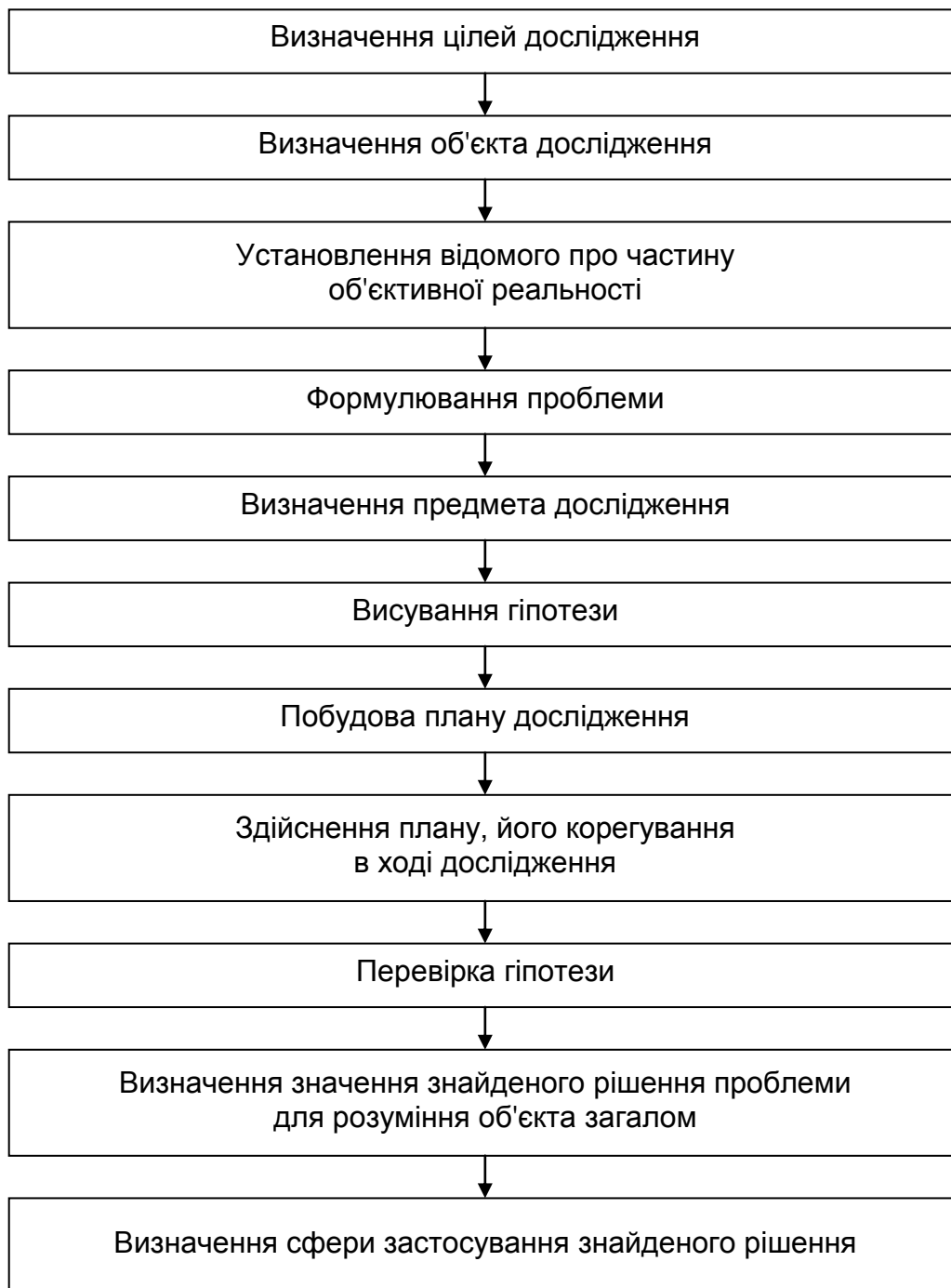

Рис. Загальні етапи наукового дослідження

Тема 10. Технологія роботи над магістерською роботою. Презентація, захист та впровадження результатів наукових досліджень

10.1. Система атестації наукових кадрів в Україні. Організація роботи над магістерською кваліфікаційною роботою (МКР).

10.2. Вибір теми дослідження. Складання плану МКР. Робота з літературою. Процес підготовки рукопису МКР.

10.3. Основні вимоги до оформлення МКР. Аналіз структурної адекватності МКР.

10.4. Розроблення презентації наукового дослідження. Зміст і структура доповіді.

10.5. Планування робіт із підготовки до захисту МКР. Порядок захисту МКР.

10.6. Упровадження результатів завершених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень: критерії, розрахунок і шляхи підвищення.

Література: основна [7; 11; 14; 23; 29; 30]; додаткова [31 – 33; 35].

Практичне завдання

На основі вибраних тем досліджень студенти здійснюють групування літературних джерел, згідно з наведеною далі класифікацією.

Метою цієї роботи є систематизація роботи з літературними джерелами. Здійснене групування дасть змогу зробити висновок про правильність підбору друкованих джерел інформації. Студент робить висновки щодо власної роботи з підбору літератури (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація друкованих джерел інформації

№ п/п	Види видань	Характеристики за призначенням
1	2	3
1	Офіційні	Публікації законодавчих, нормативно-правових актів державних і господарських органів управління
2	Наукові	Результати наукових, експериментальних та інших досліджень у різних сферах знань
3	Науково-популярні	Відомості з різних галузей науки й техніки, призначені для ознайомлення непрофесійного загалу читачів
4	Підручники	Знання наукового та прикладного характеру, зведені в систему, призначені для педагогічних цілей
5	Виробничі	Знання з технології, техніки, організації виробництва, менеджменту, маркетингу бухгалтерського обліку й аудиту та ін., призначені для використання у практичній діяльності фахівцями певного профілю

1	2	3
6	Довідкові	Містять коротку наукову та прикладну інформацію для ознайомлення фахівців із певної галузі знань, а також для наукових досліджень і професійної діяльності
7	Нормативно-виробничі	Правила, норми й нормативи, технологічні вимоги, стандарти, призначені для використання у виробництві, менеджменті, маркетингу та іншій практичній діяльності
8	Рекламні	Відомості про вироби, послуги, які рекомендують, із метою залучення покупця
9	Патентно-ліцензійні	Право на використання інтелектуальної власності, трудову діяльність у певній сфері виробництва або бізнесу
10	Проспекти	Видання рекламного характеру, що стосуються конкретного виду товару, машин, устаткування для залучення покупців
11	Каталоги	Нормативно-виробничі довідники різних видів знань наукового прикладного характеру
12	Інформаційні	Систематичні відомості про видані праці з питань науки та практичної діяльності в різних галузях національної економіки

3. Індивідуальна робота студентів.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальну роботу студенти виконують за формою *індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)*, яке передбачає створення умов для повної реалізації творчих можливостей студента через індивідуально-спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну діяльність. Теоретичні знання з "Методології та організації наукових досліджень" обов'язково має бути підкріплено практичними навичками в роботі, набутими майбутніми фахівцями безпосередньо під час виконання реальних професійних завдань. Тому проходження ІНДЗ із цієї навчальної дисципліни є важливою складовою частиною навчального процесу для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр".

ІНДЗ є видом позааудиторної роботи студента, яке виконують у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни й оцінюють, згідно із кредитно-трансферною системою. Воно становить цілісну завершenu практичну роботу, яку виконують студенти на основі знань, умінь

і навичок, набутих у процесі лекційних та практичних занять, й охоплює зміст навчальної дисципліни. Програма ІНДЗ є одним з основних навчально-методичних документів, що має принципове значення для сучасного навчального процесу та визначає цілі й завдання виконання індивідуальної роботи, її обсяг і зміст. Вона забезпечує єдність вимог і наступність окремих її етапів, неперервність усього процесу практичного навчання та його збалансованість.

3.1. Мета та зміст індивідуального навчально-дослідного завдання

Метою виконання ІНДЗ є набуття студентами практичних навичок в аналізі й оцінюванні процесу наукових досліджень, із метою набуття теоретичних знань з основ наукових досліджень, визначення ефективності наукових досліджень, використання окремих методологічних підходів до всебічного аналізу наукових досліджень.

Основні завдання виконання ІНДЗ формують на основі структурування означеної мети та містять:

перевірку на практиці засвоєння студентами сутності, основних понять і категорій методології наукових досліджень, аналізу, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій науки;

дослідження механізму розроблення дослідних проєктів у ринковій економіці;

уміння використання базових інструментів управління дослідженнями; вироблення практичних навичок урахування ринкового попиту, діяльності конкурентів, з одного боку, потреб й можливостей своєї організації, з іншого;

формування навичок у моделюванні та прогнозуванні ситуації;

розвиток інтелектуальних і творчих здібностей студентів;

набуття навичок у критичному аналізі;

вироблення навичок у побудові схеми наукових досліджень;

розвиток стратегічного мислення.

У результаті виконання ІНДЗ із навчальної дисципліни студент має знайти емпіричні підтвердження теоретичних знань у таких сферах:

рівень використання основних положень сучасного управління наукою у практичній діяльності вітчизняних організацій та виявлення можливостей і резервів удосконалення системи управління науковою діяльністю;

можливість використання закордонного досвіду, досягнень успішних іноземних корпорацій у розробленні й управлінні науковими дослідженнями, утіленні їх у життя;

використання новітніх управлінських технологій у практичній діяльності конкретної організації щодо дослідницьких рішень.

У результаті виконання ІНДЗ із навчальної дисципліни *студент має вміти*:

використовувати знання, здобуті під час вивчення "Методології наукових досліджень", що забезпечують сприйняття цієї навчальної дисципліни, відповідно до структурно-логічної схеми навчального процесу;

аналізувати й оцінювати досвід управління науковими дослідженнями в індустріально розвинених країнах та адаптувати його до умов господарювання в Україні;

уміти розпізнавати проєктні ризики й ухвалювати відповідні управлінські рішення;

самостійно виконувати розрахунки, пов'язані з аналізом, оцінюванням та обґрунтуванням конкретних проєктів;

виявляти проблемні ситуації на підприємствах, виробляти й оцінювати можливі варіанти їхнього усунення;

формуванню пропозиції щодо удосконалення науково-дослідної діяльності та функціонального її забезпечення.

3.2. Зміст і структура індивідуального навчально-дослідного завдання

ІНДЗ потребує використання набутих знань і реалізації творчого потенціалу студента у процесі формування плану та проведення наукових досліджень в умовах ринкового середовища. Індивідуальна робота передбачає використання елементів науково-дослідної діяльності, розвитку здібностей виконавця, формування нестандартного мислення. ІНДЗ виконують у формі мультимедійного видання – презентації із застосуванням елементів мультимедіа (за певним варіантом, погодженим із викладачем) і доповідають перед аудиторією.

Структура індивідуального навчально-дослідного завдання така:

Вступ.

Теоретична частина.

Аналітична частина.

Дослідна (проектна) частина.

Висновки.

Список використаної літератури, статичної звітності.

Додатки.

У вступі до ІНДЗ слід обґрунтувати актуальність теми, рівень її теоретичного та практичного опрацювання, значення для вирішення практичних проблем у науковій сфері. Сформулювати мету завдання, аргументувати вибір об'єкта та предмета дослідження, а також охарактеризувати структуру роботи.

Обсяг вступу – 1 с.

Теоретична частина. У ній потрібно аналізувати теоретичні напрацювання науковців, практиків у цій галузі з досліджуваної теми, творчо оцінити різні теоретичні підходи. Визначити свій підхід до подальшого використання конкретних теоретичних розробок.

Обсяг теоретичної частини – 4 – 5 с.

Аналітична частина має ґрунтуватися на аналізі техніко-економічних показників, тенденції їхньої зміни протягом 3 останніх років із досліджуваної теми на підприємстві. Водночас виявити рівень реалізації теоретичних розробок на практиці, оцінити фактичний стан науково-дослідної та конструкторської роботи на мікро- чи макрорівні. Дослідити основні фактори, які найбільше впливають на досліджувану проблему, зацентувати увагу на недоліках.

Обсяг – 4 – 5 с.

Дослідна частина передбачає пропозиції, обґрунтування, розроблення методології, шляхів і напрямів вирішення проблеми, яку розглядають. На основі виявлених недоліків і досліджень, проведених у теоретичній частині, запропонувати науково-обґрунтовані й ефективні підходи до усунення проблеми, можливість адаптації теоретичних досліджень до практики. У цьому розділі бажано навести конкретні техніко-економічні розрахунки з удосконалення науково-прикладної діяльності, відобразити елементи новизни. Ця частина має найбільш вагоме значення під час оцінювання всього ІНДЗ.

Обсяг – 4 – 5 с.

Висновки мають містити короткий підсумок основних результатів дослідження, можливості їхнього використання на практиці.

Обсяг висновків – 1 с.

Додатки є необов'язковими. До загального обсягу ІНДЗ вони не входять.

Список використаної літератури є обов'язковим. Розміщення літературних джерел здійснювати в алфавітному порядку, згідно із ДСТУ.

Також можна розробити ІНДЗ у формі мультимедійного видання – презентації із застосуванням елементів мультимедіа (за певним варіантом, погодженим із викладачем).

3.3. Порядок виконання, оформлення й захисту індивідуального навчально-дослідного завдання

ІНДЗ виконують упродовж вивчення навчальної дисципліни студенти денної та заочної форм навчання в самостійній роботі. Це має бути завершена практична робота в межах навчальної програми предмета. Оцінюють її на основі кредитно-трансферної системи, згідно із критеріями, передбаченими робочою програмою.

Отже, до розгляду беруть індивідуальні науково-дослідні завдання, які містять такі елементи: формування проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми та на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячено означену статтю; формулювання цілей статті (завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів; висновки із цього дослідження та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі.

Якщо подають ІНДЗ у вигляді реферату (загальний обсяг 10 – 15 с.), вимоги до оформлення такі:

1) шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал – 1 см, абзац – 1,25 см;

2) поля 2 см з усіх боків, вирівнювання по ширині;

3) титульна сторінка встановленого зразка (додаток);

4) план, який складається зі вступу, 3 розділів, висновку, списку використаної літератури;

5) вступ (1 – 1,5 с.) має містити: актуальність теми, мету, завдання, предмет, об'єкт дослідження, структуру роботи;

6) обов'язковими є посилання на першоджерела у квадратних дужках;

7) список використаної літератури має складатися з не менш як 5 джерел, слід використовувати, переважно, нову літературу (2006 – 2015 рр.).

Форми статичної звітності, бланки анкет та інші документи подавати як додатки до ІНДЗ.

ІНДЗ подають викладачеві, який викладає лекційний курс і приймає екзамен, не пізніше ніж за 1,5 тижня до нього.

Оцінку за ІНДЗ виставляють на заліковій сесії. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом загальної оцінки, згідно із кредитно-модульною системою. ІНДЗ оцінюють на основі робочої програми.

3.4. Критерії оцінювання рівня знань, умінь і навичок студентів

Розглядаючи загальну професійну підготовку студентів як цілісний процес формування системи загальних знань, умінь і навичок, слід виділити комплексний критерій, який дає цілісну характеристику рівня загальнопрофесійної підготовки майбутніх фахівців. Показниками системності знань студентів можуть бути: рівень засвоєння основних ідей, положень, понять, фактів у сфері соціології; рівень теоретичного осмислення способів організації практичної професійної діяльності; рівень оперування теоретичними знаннями, використання їх у практичній діяльності; рівень розвитку інтересу до теорії соціології. Формування знань, умінь і навичок здійснюють, в основному, у процесі діяльності (пізнавальної та практичної), їхня якість перебуває у прямій залежності від характеру діяльності. Можна виділити чотири рівні загальнопрофесійних знань, умінь і навичок студентів: репродуктивний, репродуктивно-творчий, творчо-репродуктивний, творчий.

Репродуктивний рівень характеризується діяльністю (пізнавальною та практичною) відтворювального характеру: відтворенням основних теоретичних положень; описом фактів на основі емоційного сприймання без глибокого розуміння зв'язків, що існують між ними; виникненням інтересу до нових фактів та їхнім поясненням; виконанням окремих дій, згідно зі зразком; слабкою кореляцією практичних дій із теоретичними знаннями; наслідуванням наставника (наукового керівника, соціолога).

Репродуктивно-творчий рівень характеризується засвоєнням основних ідей і понять; теоретичним осмисленням та аналізом окремих фактів і явищ, деяких функцій та способів діяльності соціолога; умінням

підтверджувати теоретичні положення фактами практичної діяльності; виконанням частково-пошукових практичних дій у типових ситуаціях.

Творчо-репродуктивний рівень характеризується осмисленням основних ідей, системи предметних понять у сфері соціології; умінням установлювати внутрішньодисциплінарні зв'язки, систематизувати факти, теоретично осмислювати систему методів і прийомів роботи соціолога й окремих дій власної професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання під час вирішення типових завдань у соціологічній практиці; розвитком інтересу до самостійного пошуку ефективних шляхів вирішення професійних завдань; свідомим оволодінням системою взаємопов'язаних дій; самостійним визначенням власної діяльності з урахуванням конкретних умов; здійсненням практичних дій у нестандартних ситуаціях.

Творчий рівень характеризується глибоким осмисленням системи соціологічних і міжпредметних понять; умінням теоретично аналізувати факти та явища у сфері соціології, аналізувати та проектувати способи своєї професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання в нових ситуаціях, знаходити творчі вирішення практичних завдань, шукати інноваційні способи роботи тощо.

3.5. Критерії оцінювання ІНДЗ

У табл. 3 наведено критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання студентів.

Таблиця 3

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

№ п/п	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	2	3
1	Складання плану ІНДЗ	1
2	Обґрунтування актуальності проблеми, формулювання мети, завдань, об'єкта, предмета, методу дослідження та висування гіпотези	1
3	Відповідність змісту планові та темі ІНДЗ	1

1	2	3
4	Критичний аналіз сутності та змісту викладу підготовчого (аналітичного) етапу дослідження	1
5	Виклад фактів, ідей, основних понять дослідження в логічній послідовності	1
6	Достовірність, об'єктивність матричного класифікатора. Наявність таблиць, графіків, діаграм	1
7	Доказовість висновків, обґрунтованість власних практичних рекомендацій, пропозиції щодо вирішення проблеми, визначення перспектив дослідження	1
8	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаної літератури)	1
9	Захист роботи	2
	Усього	10

4. Перелік тем для ІНДЗ

1. Поняття, зміст і функції науки.
2. Емпіризм, емпіричні та теоретичні дослідження.
3. Загальна характеристика процесу наукового пізнання.
4. Принципи організації наукової праці.
5. Організація наукової діяльності в Україні.
6. Науковий потенціал України, Харківської області.
7. Організація наукової діяльності за кордоном.
8. Інноваційно-креативний потенціал вищої освіти.
9. Система вищої освіти в розвинених країнах світу.
10. Проблеми та недоліки системи вищої освіти в Україні.
11. Законодавство України щодо регулювання наукової діяльності.
12. Методи впровадження результатів науково-дослідних розроблень.
13. Основні наукові відкриття ХХ століття.
14. Найбільші наукові відкриття ХХІ століття.
15. Світові науковці та їхній внесок у розвиток науки та науково-технічного прогресу.

16. Ефект та ефективність наукових досліджень.
17. Фактори, за рахунок яких можна підвищити ефективність наукових досліджень.
18. Основні методи проведення наукових досліджень.
19. Використання економіко-математичних методів дослідження економічних процесів.
20. Значення гіпотез у розвитку науки.
21. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення наукової діяльності в Україні й за кордоном.
22. Історія зародження та розвитку методології наукових досліджень.
23. Методи перевірки достовірності наукових суджень, гіпотез.
24. Обмеженість можливостей реалізації наукових результатів у виробництво.
25. Аксиоми, на яких ґрунтується наука.
26. Закони науки як істинні знання.
27. Дослідження діяльності підприємства за допомогою наукових методів: системний підхід, системний аналіз.
28. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні та їхня державна підтримка.
29. Наукова діяльність у місті Харкові.
30. Практика та перевірка теоретичних висновків.
31. Експеримент у наукових дослідженнях.
32. Методологічні аспекти визначення статистичних даних у сучасних умовах.
33. Практика та дипломне проєктування.
34. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.
35. Основні поняття та визначення математичних методів і методів статистичного опрацювання наукових даних.
36. Технопарки та технополіси в нових економічних умовах.
37. Методи спостереження, інтерв'ювання, анкетування, опитування, контент-аналізу, експертного оцінювання, тестування, експеримент та їхня характеристика.
38. Суперечності в технічних системах.
39. Винахідництво та раціоналізаторство в системі наукових досліджень.
40. Індeksi цитування: використання та обмеження.
41. Фальсифікації в науці.

Тему ІНДЗ студент вибирає самостійно на основі розробленого приблизного переліку, виходячи з його інтересів (зацікавленість певною проблемою, знайомства з конкретною ситуацією на підприємстві, робота на підприємстві, попередні дослідження, участь у студентських наукових конференціях тощо).

Студент має право запропонувати науковому керівникові власну тему завдання в межах навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень". Крім того, студент може розширити або звузити тему ІНДЗ, погодивши її з науковим керівником.

Не допускають виконання студентами двох ІНДЗ на одну тематику з використанням матеріалів одного підприємства.

Пошуково-наукова робота політичних досліджень є важливою формою навчально-дослідної роботи в підготовці фахівців у галузі політології. Завдання ІНДЗ сформульовано таким чином, що дозволяють актуалізувати знання, здобуті студентами з політологічних навчальних дисциплін. Теоретичні знання високого рівня дозволять студентам успішно виконати завдання ІНДЗ і засвідчать їхню глибоку обізнаність із проблем політичного життя сучасного світу й України. Усі підгрупи кожної академічної групи мають здійснити планування своєї роботи таким чином, щоб оптимально розподілити обов'язки шляхом інформаційно-аналітичної роботи між членами групи (подавати теоретичний опис методики політичного дослідження, кваліфіковано застосувати його для аналізу політичної ситуації, уміти працювати з різними джерелами та критично їх оцінювати).

5. Розподіл завдань для виконання самостійної роботи студентами заочної форми навчання

Студенти заочної форми навчання складають модулі та виконують ІНДЗ, а варіант вибирають за двома останніми цифрами номера залікової книжки студента (табл. 4). Наприклад, для студента, навчальний шифр якого 91-371, необхідно виконати 10-й варіант. Також студент може довільно вибрати тему ІНДЗ. Проте тему ІНДЗ необхідно в такому випадку погодити з викладачем.

Варіанти для виконання індивідуальної роботи

Передостання цифра	Остання цифра шифру залікової книжки									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
3	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
4	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
5	41	42	43	1	2	3	4	5	6	7
6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
7	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
8	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
9	38	39	40	41	42	43	9	8	7	6
0	5	4	3	2	1	11	12	13	14	15

6. Рекомендована література

6.1. Основна

1. Аверьянов А. Н. Системное познание мира. Методологические проблемы / А. Н. Аверьянов. – Москва : Наука, 1985. – 264 с.
2. Ашерев А. Т. Подготовка, экспертиза и защита диссертаций : учеб. пособ. / А. Т. Ашерев. – Харьков : Изд. УИПА, 2002. – 136 с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – Київ : АБУ, 2002. – 480 с.
4. Бор М. З. Основы экономических исследований: Логика. Методология. Организация. Методика / М. З. Бор. – Москва : ДИС, 1998. – 206 с.
5. Диалектика и системный анализ / под ред. Д. М. Гвишиани. – Москва : Диалектика, 1993. – 336 с.
6. Дороніна М. С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади) : навч. посіб. / М. С. Дороніна. – 3-тє вид., випр. і допов. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 120 с.
7. Дюркгейм Э. Социология / Э. Дюркгейм. – Москва : Канон, 1995. – 348 с.

8. Ерышев А. А. Логика : курс лекций / А. А. Ерышев, Н. П. Лукашевич, Е. Ф. Сластенко. – Киев : МАУП, 2000. – 184 с.
9. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить / А. А. Ивин. – Москва : Просвещение, 1990. – 224 с.
10. Івакин О. А. Основи епістемології. Теорія і методологія наукового пізнання : навч. посіб. для студ. магіст. від-ня та асп. / О. А. Івакин. – Одеса : Юрид. л-ра, 2000. – 112 с.
11. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Київ : ВД "Професіонал", 2004. – 216 с.
12. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2003. – 192 с.
13. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – Москва : Прогресс, 1975. – 288 с.
14. Меркулов И. П. Гипотетико-дедуктивная модель и развитие научного знания / И. П. Меркулов. – Москва : Наука, 1980. – 240 с.
15. Мигдал А. Поиски истины / А. Мигдал. – Москва : Молодая гвардия, 1983. – 240 с.
16. Мокшанцев Р. И. Психология переговоров : учеб. пособ. / Р. И. Мокшанцев. – Москва : ИНФРА-М ; Новосибирск : Сибирское соглашение, 2002. – 352 с.
17. Ниренберг Дж. И. Искусство творческого мышления / Дж. И. Ниренберг ; пер. с англ. – Минск : ООО "Попурри", 1996. – 270 с.
18. Основы научных исследований / под ред. З. М. Мулдахметова. – Алма-Ата : Мектеп, 1989. – 136 с.
19. Основы научных исследований : учеб. для техн. вузов / под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – Москва : Высшая школа, 1989. – 400 с.
20. Панковская П. Я. Методология научных исследований : курс лекций / П. Я. Панковская. – Минск : ООО "Информпресс", 2002. – 176 с.
21. Перегудов Ф. И. Введение в системный анализ / Ф. И. Перегудов, Ф. П. Тарасенко. – Москва : Наука, 1989. – 368 с.
22. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – Москва : Мысль, 1983. – 606 с.
23. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи / О. В. Братимов, Ю. М. Горский, М. Г. Делягин, А. А. Коваленко. – Москва : ИНФРА-М, 2000. – 344 с.

24. Пуанкаре А. О науке / А. Пуанкаре. – Москва : Наука, 1983. – 560 с.

25. Пушкар О. І. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студ. спец. 7.050109 усіх форм навчання / О. І. Пушкар, О. А. Єрмоленко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2005. – 88 с.

26. Рузавин Г. И. Методология научного исследования : учеб. пособ. для вузов / Г. И. Рузавин. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 318 с.

27. Системный анализ и научное знание / отв. ред. Д. П. Горский. – Москва : Наука, 1978. – 348 с.

28. Советский энциклопедический словарь / гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – Москва : Сов. Энциклопедия, 1985. – 1600 с.

29. Сопко В. В. Основы научных исследований : учеб. пособ. / В. В. Сопко. – Киев : УМК ВО, 1990. – 148 с.

30. Теннон Р. Имитационное моделирование систем – искусство и наука / Р. Теннон ; пер. с англ. – Москва : Прогресс, 1992. – 304 с.

6.2. Додаткова

31. Томан І. Мистецтво говорити / І. Томан ; пер. з чес. – 2-е вид. – Київ : Політвидав України, 1989. – 292 с.

32. Тофтул М. Г. Логіка : посібник / М. Г. Тофтул. – Київ : ВД "Академія", 2002. – 368 с.

33. Требенчук Л. К. Имитационные игры для системного анализа в рыночной экономике / Л. К. Требенчук. – Москва : Экономика, 1992. – 260 с.

34. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки / П. Фейерабенд. – Москва : Наука, 1986. – 544 с.

35. Эхл Ю. Практическое руководство для всех, кто пишет дипломные, курсовые, контрольные, доклады, рефераты, диссертации: Успех без лишних проблем / Ю. Эхл. – Москва : Metallургия, 1996. – 112 с.

6.3. Інформаційні ресурси

36. Библиотека учебной и научной литературы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.vusnet.ru>.

37. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

38. Методологія та методи наукового дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.refine.org.ua>.
39. Методологія та методика наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kimo.kiev.ua>.
40. Методологія системного підходу та наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.library.tane.edu.ua>.
41. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tnpu.edu.ua>.
42. Открытая лекция на тему "Организация научно-исследовательской работы студентов и ее роль в деятельности студенческого кружка" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ttesi.uz>.
43. Сайт ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <http://www.hneu.edu.ua>.
44. Словари и энциклопедии на Академике [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://dic.academic.ru>.
45. Словарь литературоведческих терминов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://slovar.lib.ru>.
46. Словарь научных терминов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://humanities.edu.ru>.
47. Школа молодого ученого [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://shmu.finesc.org>.
48. Экспертные методы в изучении социально-экономических процессов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.masters.donntu.edu.ua>.

Додаток

Зразок оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра економіки і маркетингу

Індивідуальне науково-дослідне завдання
з навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень"

на тему: _____

Студента групи _____

(прізвище, ініціали)

Перевірів _____

(наук. ступінь, учене звання)

(прізвище та ініціали)

(прізвище та ініціали)

(прізвище та ініціали)

Харків,

20__

Зміст

Вступ.....	3
1. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
2. Опрацювання лекційного матеріалу	6
3. Індивідуальна робота студентів. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ).....	19
3.1. Мета та зміст індивідуального навчально-дослідного завдання.....	20
3.2. Зміст і структура індивідуального навчально-дослідного завдання.....	21
3.3. Порядок виконання, оформлення й захисту індивідуального навчально-дослідного завдання	23
3.4. Критерії оцінювання рівня знань, умінь і навичок студентів	24
3.5. Критерії оцінювання ІНДЗ	25
4. Перелік тем для ІНДЗ	26
5. Розподіл завдань для виконання самостійної роботи студентами заочної форми навчання	28
6. Рекомендована література.....	29
6.1. Основна	29
6.2. Додаткова	31
6.3. Інформаційні ресурси.....	31
Додаток.....	33

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності 075 "Маркетинг"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Рожко** Віктор Іванович

Відповідальний за видання *П. А. Орлов*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *О. Г. Доценко*

План 2019 р. Поз. № 78 ЕВ. Обсяг 35 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*